

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı: 1994/63

Karar Sayısı: 1994/60

Karar Günü: 21/7/1994

İPTAL DAVASINI AÇAN: Ana muhalefet (Anavatan) Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu adına Grup Başkanvekili Hasan KORMAZCAN

İPTAL DAVASININ KONUSU : 6.6.1994 günlü Resmî Gazete'de yayımlanan 530 sayılı "Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin 3987 sayılı Yetki Yasası'nın iptali nedeniyle Anayasal dayanaktan yoksun bulunduğu ve Anayasa'nın 2., 6., 7., 8., 10., 11., 87., 91., 123., 128., 138., 153., 161. ve 163. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemidir.

II- YASA METİNLERİ:

A. İptali İstenilen Kurallar:

İptali istenilen 530 sayılı "Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında Kanun'un Bazı Maddelerinde ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname" şöyledir:

29/2/1984 tarihli ve 2983 sayılı Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında Kanun'un bazı maddelerinde ve 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin eki cetvellerde değişiklik yapılması; 5/5/1994 tarih ve 3987 sayılı Kanun'un verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 30/5/1994 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Madde 1- 29/2/1984 tarihli ve 2983 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Kamu Ortaklığı Fonu ve Özelleştirme Fonu

Madde 4-A) Kamu Ortaklığı Fonu;

Kamu Ortaklığı Fonundan finanse edilen proje ve işlerle ilgili olarak ihraç edilecek gelir ortaklığı senetleri ve ihraç edilecek her türlü menkul kıymetler ile diğer kıymetli evrakın satışı, altyapı tesislerinin işletilmesi ve işletme hakkı verilmesinden sağlanan gelirler ile diğer mevzuatla tahsis edilen kaynaklar, ilgili kuruluşların bütçeleri dışında T.C. Merkez Bankasında kurulacak Kamu Ortaklığı Fonunda toplanır.

B) Özelleştirme Fonu;

Özelleştirme işlemleri sonucu sağlanan tüm gelirler ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşlardan elde edilen temettüleri, özelleştirme uygulamaları çerçevesinde ihraç edilecek her türlü menkul kıymet ile diğer kıymetli evrakın satışından sağlanan gelirler, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşlara sağlanan finansmandan elde edilen gelirler

Esas Sayısı : 1994/63
Karar Sayısı : 1994/60

ve diğ er mevzuat ile tahsis edilen kaynaklar ilgili kuruluşların bütçeleri dışında T.C. Merkez Bankasında kurulacak Özelleştirme Fonu'nda toplanır.

Kamu Ortaklığı Fonu Hazine Müsteş arlığınca, Özelleştirme Fonu Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca yönetilir.”

Madde 2- 2983 sayılı Kanun'un 5'inci maddesi madde baş lığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kamu Ortaklığı Fonunun ve Özelleştirme Fonunun kullanım alanları

Madde 5- A) Kamu Ortaklığı Fonu;

a) Kamu Ortaklığı Fonundan finanse edilecek tesislerin finansmanında, bunların işletme, bakım, onarım, idame ve benzeri her türlü masraflarının karşılanmasında,

b) İleride gelir ortaklığı senedi çıkarılacak veya işletme hakkı verilecek altyapı tesisleri ile diğ er tesislerin finansmanında,

c) Gelir ortaklığı senetleri için yapılacak her türlü ödemelerde,

d) Gerekli görülen hâllerde, piyasaya arz edilmiş olan gelir ortaklığı senetlerinin ve her türlü kıymetli evrakın satın alınmasında,

e) Kamu Ortaklığı Fonunun mevzuatla belirlenen kullanım alanları ile ilgili her türlü işlemin yürütülebilmesi için gerekli harcamalarda kullanılır.

Ayrıca Kamu Ortaklığı Fonu gelirlerinin asgari %10 u, kalkınmada öncelikli yörelerde ve diğ er bölgelerde istihdamı artırıcı her nevi yatırımlarda ve bunların işletme finansmanında kullanılır.

B) Özelleştirme Fonu;

a) Özelleştirme İdaresi Başkanlığının, pay sahibi olduğı şirketlerin sermaye artırımlarına katılınmasında,

b) Hisse senetleri ve her türlü kıymetli evrakın satın alınmasında,

c) Özelleştirme uygulamalarının yerine getirilebilmesi için gereken her türlü mal ve hizmet alımında,

d) İş kaybı tazminatı ödenmesi ve iş kaybı ile ilgili verilecek hizmetlerin sağlanması amacıyla kurulacak hesaba özelleştirme gelirlerinden Özelleştirme Yüksek Kurulunca belirlenecek miktarlarda yapılacak ödemeler ile gerektiğinde bu hesaba yapılacak aktarmalarda,

e) Özelleştirilmek üzere özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşlara bu idarece belirlenecek esas ve usuller çerçevesinde borç olarak finansman sağlanmasında,

f) Özelleştirme İdaresi Başkanlığının bütçesi için gerekli miktarların ayrılmasında,

g) Özelleştirilmek üzere özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşlarda idari, mali, hukuki ve teknik yönden yapılacak düzenlemelerin gerektirdiğı giderlerin karşılanmasında,

h) Gerektiğinde özelleştirilen kuruluşların kalan borçlarının tasfiyesinde,

1) Mevzuatla Özelleştirme İdaresi Başkanlığına verilen görevlerin yerine getirilmesinde kullanılır.

Fon bakiyelerinin kısmen veya tamamen; kamu bankalarında nemalandırılmasına ilişkin usul ve esaslar Kamu Ortaklığı Fonu için Hazine Müsteşarlığınca özelleştirme fonu için Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca, kamu bankaları dışında nemalandırılmasına ilişkin usul ve esaslar ise ilgisine göre Hazine Müsteşarı veya Özelleştirme İdaresi Başkanının teklifi ve Başbakan onayı ile belirlenir.

Bu Kanun'un 4'üncü maddesi gereğince Özelleştirme Fonu'nda toplanan tutarlardan; öncelikle özelleştirme işlemlerinin gerektirdiği her türlü harcamalar ile bu maddede belirtilen Özelleştirme Fonu'nun kullanım alanlarına ilişkin giderler düşüldükten sonra kalan miktarın ne şekilde kullanılacağı ve buna ilişkin usul ve esaslar, Özelleştirme Fonu'nun gelecek dönemdeki ihtiyaçları ve diğer mali yükümlülükleri de dikkate alınarak Özelleştirme İdaresi Başkanlığının teklifi ve başbakan onayı ile belirlenir."

Madde 3- 1983 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Özelleştirme Yüksek Kurulu ve Görevleri

Madde 6- Başbakanın başkanlığında, başbakanın uygun göreceği üç bakan ile Özelleştirme İdaresi Başkanından oluşan Özelleştirme Yüksek Kurulu kurulmuştur.

Kurulun tüm sekreteryâ görevlerini Özelleştirme İdaresi Başkanlığı yürütür.

Kurulun Görevleri;

a) Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşların; "Özelleştirme kapsamı"na alınarak "mali ve hukuki yönden yeniden yapılandırılmalarına", yeniden yapılandırma işlemleri tamamlananların, bu işlemlerin ikmalini müteakip "özelleştirme programı"na alınmasına, yeniden yapılandırılmasına lüzum görülmeyenlerin doğrudan doğruya özelleştirme programına alınmasına karar vermek,

b) Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşların satış, devir, kiralama, işletme hakkı devri, mülkiyetin gayri aynî hakların tesisi ve işin gereğine uygun sair akitler ve diğer yöntemlerle devredilmesi suretiyle Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca sonuçlandırılan özelleştirme uygulamaları hakkında nihai karar vermek,

c) Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşlardan gerekli görülenlerin küçültülmesine, faaliyetlerinin süreli ve süresiz olarak durdurulmasına, kısmen veya tamamen kapatılmasına veya tasfiyesine karar vermek,

d) Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşların yönetim kurullarında alınacak kararlarda, ekonomi ve güvenlik ile ilgili olarak milli yararın korunması için söz ve onay hakkı verecek imtiyazlı hisselerin miktarını ve bu paylara dayanarak devletin sahip olacağı imtiyazlı hakları belirlemek,

e) Yurt içi ve yurt dışından Özelleştirme Fonu'nun kullanım alanlarında yararlanmak üzere kredi almaya ve bu amaçla devlet garantili ve garantisiz iç ve dış tahviller ile gerekli görülen hâllerde her türlü menkul kıymet ihracı ve diğer kıymetli evrakın düzenlenmesine karar vermek,

f) Gerekli görülen hâllerde, hisse senetleri ve her türlü menkul kıymet ile diğer kıymetli evrakın satın alınmasına ve tekrar satılmasına karar vermek,

g) Özelleştirme Fonu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı bütçelerini görüşerek onaylamak,

h) Özelleştirme İdaresi Başkanlığının gelecek yıl programları ile yıl içindeki programlarının uygulanmasını değerlendirerek varsa aksaklıkları giderecek tedbirleri almak,

ı) Kanunlarla ve diğer mevzuatla verilen işleri karara bağlamak.

Özelleştirme Yüksek Kurulu görev ve yetkilerinin bir kısmını hizmetin ifası için yarar görülen hâllerde özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredebilir."

Madde 4- 1983 sayılı Kanun'un 7'nci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

Madde 7- Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı; başbakana bağlı, kamu tüzel kişiliğine sahip Özelleştirme İdaresi Başkanlığına dönüştürülmüştür.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığının görevleri aşağıda belirtilmiştir;

a) Özelleştirme Yüksek Kurulu kararlarını uygulamak,

b) Özelleştirme Yüksek Kurulunca devredilen görev ve yetkilerle ilgili konularda karar vermek ve gerekli işlemleri yürütmek,

c) Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşların özelleştirilmelerine ilişkin her türlü işlemler ile, bunların özelleştirilmelerine hazırlık amacıyla stratejik yönlendirilmelerini, sevk ve idarelerini, faaliyetlerinin takip ve koordinasyonunu yürütmek,

d) Özelleştirme yöntemlerini (özelleştirilecek kuruluşların satış, devir, kiralama, işletme hakkı devri, mülkiyetin gayri aynî hakların tesisi ve işin gereğine uygun sair akitler ve diğer yöntemleri ile devredilmeleri) ve uygulama esaslarını belirlemek ve bu doğrultuda özelleştirme uygulamalarının gerektirdiği her türlü işlemi yürütmek,

e) Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşların mali, idari, hukuki ve teknik yapıları ile hesapları ve faaliyetlerine ilişkin olarak her türlü düzenlemeyi yapmak ve bu işlemleri kolaylaştırıcı tedbirleri almak,

f) Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşların; kaynak kullanımına, gayrimenkul edinmelerine, kiralamalarına ve bu gayrimenkuller üzerinde sair akitler yoluyla tasarruf etmelerine, yurt içi ve yurt dışı borçlanmalarına, yeni yatırımlarına, personel alımı ve indirimlerine, çalışma şartlarına, personelin yurt dışı geçici görevlendirilmelerine ilişkin işlemleri (yetkili makamların onay yetkileri saklı kalmak kaydıyla) onaylamak,

g) Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşların yönetim, denetim ve tasfiye kurulu üyelikleri ile genel müdürlüklerine yapılacak atamalar ve bu görevlerden alınma işlemlerine ilişkin olarak başbakana teklifte bulunmak,

h) Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşlardan anonim şirkete dönüştürülmelerine gerek görülmeyen müesseselerde, müessese müdürü ve yönetim komitesinin,

işletme ve işletme birimlerinde bunların müdürlerinin atanma ve görevden alınmalarına karar vermek,

ı) Özelleştirme Yüksek Kurulunca ihracına karar verilen her türlü menkul kıymet ile diğer kıymetli evrakın düzenlenmesine yönelik olarak bunların adedi, değeri ve ilgili diğer hususları tespit etmek,

j) Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşların sermayelerine aynî sermaye konulması hâllerinde aynî sermayenin değerlendirmesini yapmak veya yaptırmak,

k) Özelleştirme Fonu'nu idare etmek,

l) Gerektiğinde her çeşit araştırma, proje işleri, reklam, tanıtım, halkla ilişkiler işlemleri ile mali, hukuki, teknik ve idari denetim ve değerlendirme işlemlerini yapmak veya bu işlerin danışman görevlendirilmesi suretiyle yaptırılmasını temin etmek,

m) Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilen kuruluşlara, özelleştirme uygulamalarının gerektirdiği hâllerde borç vermek, Özelleştirme Fonu'ndan sağlanacak bu finansmana uygulanacak faiz oranlarını ve şartlarını belirlemek,

n) Kanunlarla ve diğer mevzuatla verilen görevleri yapmak.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, Özelleştirme Yüksek Kurulu tarafından kendisine devredilen görev ve yetkiler ile mevzuatla kendisine verilen diğer görev ve yetkilerinin bir kısmını hizmetin ifası için yarar görülen hâllerde kamu payının %50'nin üzerinde bulunan ilgili kuruluşların yönetim kurullarına devredebilir.

Başbakan, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ile ilgili yetkilerini görevlendireceği bir bakan vasıtasıyla kullanabilir.”

Madde 5- 2983 sayılı Kanun'un 8'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 8- Özelleştirme İdaresi Başkanlığı personeli 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine tabidir.

Başkan müşterek kararname ile başkan yardımcıları başbakan tarafından, diğer personel ise başkan tarafından atanır.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığında Başkan, Başkan Yardımcısı, Müşavir, I. Hukuk Müşaviri, Hukuk Müşaviri, Daire Başkanı, Müşavir Avukat, Uzman, Uzman Yardımcısı, Şube Müdürü (Uzman), Daire Tabibi, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, APK Uzmanı kadroları karşılık gösterilmek suretiyle sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Bunlar, istekleri hâlinde T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığında 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılmasına dair hükümlerine bağlı kalınmaksızın özel bilgi ve ihtisası gerektiren konularda sözleşmeli personel çalıştırılabilir. Bu fıkra hükmüne göre çalıştırılacak olanlar sosyal güvenlik açısından istekleri hâlinde T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilirler.

Genel ve Katma Bütçeli İdareler, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarında çalışanlar kurumlarının muvafakati ile özelleştirme İdaresi Başkanlığında sözleşmeli olarak istihdam edilebilirler. Özelleştirme İdaresi Başkanlığının bu konudaki talepleri, ilgili kurum ve kuruluşlarca öncelikle sonuçlandırılır. Bu personel, kurumundan aylıksız izinli sayılır. İzinli oldukları sürece memuriyetleri ile ilgili özlük hakları devam ettiği gibi, bu süreler kendi

kuranlarında çalışıyormuş gibi addedilerek terfi ve emekliliklerinde hesaba katılır ve herhangi bir işleme gerek kalmaksızın süresinde terfileri yapılır. Bu personelin, kurumlarından maaşsız izinli olarak Özelleştirme İdaresi Başkanlığında çalıştıkları müddet karşılığı asıl bağlı oldukları teşkilata karşı herhangi bir mecburi hizmet mükellefiyeti doğmaz.

Bu madde hükümlerine göre sözleşmeli olarak çalıştırılacakların sözleşme usul ve esasları ile mali hakları Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

Özelleştirme programına alınan kuruluşlarda çalışan personel, ücreti ve özlük hakları kendi kuruluşu tarafından karşılanmak kaydıyla Özelleştirme İdaresi Başkanlığının resen vereceği karar ile bu idarede görevlendirilebilir. Bu personel Özelleştirme İdaresi Başkanlığında görevli oldukları süre içinde kendi kuruluşlarında ücretli izinli sayılır.

Özelleştirme İdaresi Başkanlığında çalışan her statüdeki personele 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı Kanun'un değişik 31'inci maddesinde yer alan fazla çalışma ücreti aynı esas ve usullere göre ödenir.

Mahkeme ve icra dairelerince Özelleştirme İdaresi Başkanlığı lehine hükmedilip karşı taraftan tahsil olunan vekalet ücretlerinin Hukuk Müşavirliği bünyesinde çalışan avukatlara ve diğer personele dağıtımında 1389 sayılı Kanun ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanır."

Madde 6- 2983 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Özelleştirme İdaresinin Bütçesi

Madde 9- Özelleştirme İdaresi Başkanlığının giderleri Özelleştirme Fonu'nun %1'ini (yüzde bir) aşmayacak şekilde Özelleştirme Yüksek Kurulunca belirlenen özelleştirme İdaresi Başkanlığının bütçesinden karşılanır."

Madde 7- 2983 sayılı Kanun'un 15'inci maddesi madde başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kamu Ortaklığı Fonu ile Özelleştirme Fonu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığının denetimi

Madde 15- Kamu Ortaklığı Fonu ile özelleştirme Fonu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığının denetimi 20/10/1993 tarihli ve 72 sayılı Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname esaslarına tabidir."

Madde 8- 2983 sayılı Kanuna aşağıdaki ek maddeler eklenmiştir.

"Ek Madde 1- Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait kadroların tespit, ihdas, kullanım ve iptali ile kadrolara ilişkin diğer hususlar 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine göre düzenlenir."

"Ek Madde 2- Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu kaldırılarak yerine Özelleştirme Yüksek Kurulu kurulmuş ve Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulunun özelleştirmeye ilişkin konular dışındaki yetkileri Yüksek Planlama Kuruluna devredilmiştir.

Bu görev ve yetkiler aşağıda belirtilmiştir.

a) Gelir ortaklığı senetleri ve her türlü menkul kıymet ihracı ile diğer kıymetli evrakın düzenlenmesine ve altyapı tesisleri için işletme hakkı verilmesine karar vermek,

b) Gelir ortaklığı senetleri için piyasa şartlarına uygun ve bu senetlerin değerini artıracak yönde her yıl gelir dağıtım esaslarını tespit etmek,

c) İhraç edilecek gelir ortaklığı senetleri ve her türlü menkul kıymet ile diğer kıymetli evrakın adedi, değeri ve bunlarla ilgili diğer hususlar hakkında karar vermek,

d) Gelir ortaklığı senetleri ihracı suretiyle gelirleri satılan ve/veya satılacak olan altyapı tesislerinin tarifi ve ücretlerini tespit etmek,

e) İleride gelir ortaklığı senetleri çıkarılacak veya işletme hakkı verilecek altyapı tesisleri ile Kamu Ortaklığı Fonu'ndan finanse edilecek diğer tesisleri belirlemek ve bu tesislerin finansmanı ile bunların işletme, bakım, onarım, idame ve benzeri her türlü masraflarının kısmen veya tamamen Kamu Ortaklığı Fonu'ndan karşılanması hakkında karar vermek,

f) Bakanlar Kurulunca yatırım programına alınan projelerden ileride gelir ortaklığı uygulamasına dahil edilecek altyapı tesislerini tespit etmek,

g) Yurt içi ve yurt dışından Kamu Ortaklığı Fonu'nun kullanım alanlarında yararlanmak üzere kredi almaya, Devlet garantili ve garantisiz iç ve dış tahviller ve her türlü menkul kıymet ihracı ile diğer kıymetli evrakın düzenlenmesine karar vermek,

h) Kamu Ortaklığı Fonu bütçesini görüşerek karara bağlamak,

ı) Kalkınmada öncelikli yörelere sağlanan finansman ve diğer bölgelerdeki istihdamı artırıcı projelerin desteklenmesi ile ilgili esaslar hakkında karar vermek.”

Madde 9- 2983 sayılı Kanun'a aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"Geçici Madde 2- Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığına ait ekli bir sayılı listede gösterilen kadrolar iptal edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin eki cetvellerden çıkarılmış ve ekli 2 sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek 190 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli cetvellere özelleştirme İdaresi Başkanlığı bölümü olarak eklenmiştir.

Geçici Madde 3- Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığına ait bütün personel ile her türlü taşıt, menkul, gayrimenkul, araç, gereç, malzeme, döşeme ve demirbaşlar Özelleştirme İdaresi Başkanlığına devredilmiştir.

Bu Kanun Hükmündeki Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihteki Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanı, Özelleştirme İdaresi Başkanı, kadrosuna atanmış sayılır.

Kadroları kaldırılanlar yeni bir kadroya atanıncaya kadar durumlarına uygun işlerde görevlendirilirler. Bunların eski kadrolarına ait aylık ek gösterge ve her türlü zam ve tazminatları, sözleşmeden doğan ücret, ikramiye ile diğer özlük hakları yeni bir kadroya atanıncaya kadar şahıslarına bağlı olarak saklı tutulur.

Kadrosuz sözleşmeli personelin sözleşmelerinden doğan hakları aynen devam eder. Bunlardan memuriyete geçirilenlerin öğrenim durumlarına göre yükselebilecekleri tavanı aşmamak kaydı ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun Ek Geçici 1, 2 ve 3'üncü madde hükümleri ile 217 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2'nci maddesinde sayılan kuruluşlarda 1/3/1979 veya 3/10/1991 tarihlerinde görevli olanların, ayrıca 2182 sayılı Kanun veya 458 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümleri de dikkate alınarak derece ve kademeleri tespit edilir.

Geçici Madde 4- Bu Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan yeni düzenlemelere paralel olarak "Özelleştirme İdaresi Başkanlığında Çalıştırılacak Sözleşmeli Personel Hakkında Hizmet

Sözleşmesi Esasları" bu Kanun Hükmünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç ay içinde çıkarılır.

Geçici Madde 5- Bu Kanun Hükmünde Kararname'de öngörülen konulara ilişkin olarak yapılacak düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar mevcut mevzuatın bu Kanun Hükmünde Kararname'ye aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir. Söz konusu düzenlemeler altı ay içinde yürürlüğe konulur.

Geçici Madde 6- Özelleştirme Yüksek Kurulunca aksine karar verilmedikçe Yüksek Planlama Kurulu ve Kamu Ortaklığı Yüksek Kurulu tarafından daha önce alınmış olan kararların uygulanmasına devam olunur.

Geçici Madde 7- Bu Kanun Hükmünde Kararname'ye göre yeniden düzenleme yapılınca kadar Özelleştirme İdaresi Başkanlığında değişen veya yeniden kurulan birimlere verilen görevler daha önce bu görevleri yapmakta olan birimler tarafından yapılmaya devam edilir, Özelleştirme İdaresi Başkanlığı teşkilat ve kadrolarını altı ay içinde bu Kanun Hükmünde Kararname'ye uygun hâle getirir.

Geçici Madde 8- Kamu Ortaklığı Fonu'nun yönetimi ve buna ilişkin belge ve kayıtlar, bu Kanun Hükmünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren otuz günlük bir süre içinde Hazine Müsteşarlığı ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı arasında yapılacak bir protokol ile Hazine Müsteşarlığına devredilir. Kamu Ortaklığı Fonu'nun yönetimine ilişkin işlemler, devir protokolü tarihine kadar, Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca, bu tarihten sonra ise Hazine Müsteşarlığınca yürütülür. Devir protokolünün yürürlüğe girdiği tarihte Kamu Ortaklığı Fonu mevcudunda bulunan Özelleştirme Gelir hesabı ile Temettü Hesabındaki tutarlardan Yüksek Planlama Kurulu kararları uyarınca evvelce Kamu Ortaklığı İdaresinin yönetimindeki Kamu Ortaklığı Fonuna bırakılan kısmı Özelleştirme Fonuna aktırılır.

Geçici Madde 9- Bu Kanun Hükmünde Kararname'nin yürürlüğe girdiği tarihten önce Kamu Ortaklığı İdaresi projeleri kapsamında yer alan ve/veya Kamu Ortaklığı Fonu'ndan finanse edilen altyapı projeleri bu kapsamdan çıkarılarak ilgili kurumların projeleri arasına alınmış sayılır. Bunların finansmanının Kamu Ortaklığı Fonu'ndan sağlanmasına devam olunur.

Geçici Madde 10- Özelleştirme İdaresi Başkanlığının 1994 yılı harcamaları Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı bütçesinden karşılanır.

Geçici Madde 11- 657 sayılı Kanun'un 59'uncu maddesinde Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığına yapılan atıflar Özelleştirme İdaresi Başkanlığına,

2983 sayılı Kanun ile diğer mevzuatta yer alan;

a) Kamu Ortaklığı Yüksek Kuruluna, Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığına ve Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanına yapılmış atıflar bu Kanun Hükmünde Kararname ile yapılan düzenlemeler çerçevesinde, ilgisine ve hizmetin özelliğine göre Özelleştirme İdaresi Başkanına, Özelleştirme İdaresi Başkanlığına, Hazine Müsteşarına, Hazine Müsteşarlığına, Özelleştirme Yüksek Kuruluna ve Yüksek Planlama Kuruluna,

b) Kamu Ortaklığı Fonuna yapılmış olan atıflar ise ilgisine göre, bu Kanun Hükmünde Kararname ile oluşturulan özelleştirme Fonuna ve Kamu Ortaklığı Fonu'na yapılmış sayılır."

Madde 10- Bu Kanun Hükmünde Kararname yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 11- Bu Kanun Hükmünde Kararname hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

I SAYILI LİSTE

KURUMU: Başbakanlık Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı

TEŞKİLATI: Merkez

1 SAYILI CETVEL İPTAL EDİLEN KADROLARIN

UNVANI	SINIFI	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
1. DERECE			
Başkan	G.İ.H.	1	1
Başkan Yardımcısı	G.İ.H.	3	3
Gelir Ortaklığı Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
Proje Değerlendirme ve Araştırma Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
Kamu İktisadi Teşebbüsleri Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
Dış İlişkiler Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
Finansman Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
I. Hukuk Müşaviri	G.İ.H.	1	1
Hukuk Müşaviri	G.İ.H.	1	1
Daire Tabibi	S.H.S.	1	1
Uzman	G.İ.H.	8	8
Uzman	T.H.S.	5	5
Şube Müdürü (Uzman)	G.İ.H.	1	1
TOPLAM		28	28
2. DERECE			
Savunma Uzmanı	G.İ.H.	1	1
Uzman	G.İ.H.	9	9
Uzman	T.H.S.	2	2
Müşavir Avukat	A.H.S.	2	2
Şube Müdürü (Uzman)	G.İ.H.	4	4
Sivil Savunma Uzmanı	G.İ.H.	1	1

TOPLAM		19	19
3. DERECE			
Uzman	G.İ.H.	17	17
Uzman	T.H.S.	4	4
Müşavir Avukat	A.H.S.	1	1
TOPLAM		22	22
4. DERECE			
Uzman	G.İ.H.	17	17
Uzman	T.H.S.	1	1
İstatistikçi	T.H.S.	1	1
TOPLAM		19	19
5. DERECE			
Uzman	T.S.H.	3	3
Uzman	G.İ.H.	2	2
Şef	G.İ.H.	2	2
TOPLAM		7	7
6. DERECE			
Uzman	G.İ.H.	8	8
Şef	G.İ.H.	2	2
Veznedar	G.İ.H.	1	1
Teknik Ressam	T.H.S.	1	1
Memur	G.İ.H.	1	1
Santral Memuru	G.İ.H.	1	1
TOPLAM		14	14
7. DERECE			
Uzman Yardımcısı	T.H.S.	2	2
Ayniyat Saymanı	G.İ.H.	1	1
Şef	G.İ.H.	2	2
Bilgisayar İşletmeni	G.İ.H.	2	2

Esas Sayısı : 1994/63
Karar Sayısı : 1994/60

Şoför	G.İ.H.	1	1
Dağıtıcı	Y.H.S.	1	1
Kaloriferci	Y.H.S.	1	1
Bekçi	Y.H.S.	1	1
Hizmetli	Y.H.S.	3	3
Bahçıvan	Y.H.S.	1	1
TOPLAM		15	15

8. DERECE

Uzman Yardımcısı	T.H.S.	4	4
Uzman Yardımcısı	G.İ.H.	14	14
Memur	G.İ.H.	1	1
Ambar Memuru	G.İ.H.	1	1
Santral Memuru	G.İ.H.	1	1
Bilgisayar İşletmeni	G.İ.H.	2	2
Şoför	G.İ.H.	1	1
Teknisyen	T.H.S.	1	1
Hizmetli	Y.H.S.	1	1
TOPLAM		26	26

9. DERECE

Uzman Yardımcısı	G.İ.H.	3	3
Veznedar	G.İ.H.	1	1
Memur	G.İ.H.	2	2
Şoför	G.İ.H.	1	1
Teknisyen Yardımcısı	Y.H.S.	1	1
Bekçi	Y.H.S.	1	1
Hizmetli	Y.H.S.	1	1
TOPLAM		10	10

10. DERECE

Santral Memuru	G.İ.H.	1	1
Şoför	G.İ.H.	1	1
Kaloriferci	Y.H.S.	1	1

Esas Sayısı : 1994/63
Karar Sayısı : 1994/60

Hizmetli	Y.H.S.	1	1
TOPLAM		4	4

11. DERECE

Şoför	G.İ.H.	1	1
Hizmetli	Y.H.S.	1	1
TOPLAM		2	2

KURUMU: Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

TEŞKİLATI: Taşra

2 SAYILI CETVEL İHDAS EDİLEN KADROLARIN

UNVANI	SINIFI	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
2. DERECE			
Şube Müdürü (Uzman)	G.İ.H.	2	2
Uzman	G.İ.H.	2	2
3. DERECE			
Uzman	G.İ.H.	5	5
4. DERECE			
Uzman	G.İ.H.	7	7
8. DERECE			
Uzman Yardımcısı	G.İ.H.	2	2
9. DERECE			
Uzman Yardımcısı	G.İ.H.	2	2
10. DERECE			
Memur	G.İ.H.	2	2
Daktilo	G.İ.H.	2	2
12. DERECE			
Şoför	G.İ.H.	2	2
Hizmetli	Y.H.S.	2	2
TOPLAM		28	28
MERKEZ VE TAŞRA GENEL TOPLAMI		355	355

Esas Sayısı : 1994/63
Karar Sayısı : 1994/60

8. DERECE

Uzman Yardımcısı	T.H.S.	4	4
Uzman Yardımcısı	G.İ.H.	12	12
Memur	G.İ.H.	3	3
Bilgisayar İşletmeni	G.İ.H.	2	2
Teknisyen	T.H.S.	1	1
Hizmetli	Y.H.S.	2	2
TOPLAM		24	24

9. DERECE

Uzman Yardımcısı	G.İ.H.	3	3
Veznedar	G.İ.H.	1	1
Memur	G.İ.H.	2	2
Ambar Memuru	G.İ.H.	2	2
Bekçi	Y.H.S.	1	1
Hizmetli	Y.H.S.	3	3
TOPLAM		12	12

10. DERECE

Bilgisayar İşletmeni	G.İ.H.	3	3
Veznedar	G.İ.H.	3	3
Memur	G.İ.H.	2	2
Santral Memuru	G.İ.H.	3	3
Şoför	G.İ.H.	2	2
Kaloriferci	Y.H.S.	1	1
Hizmetli	Y.H.S.	1	1
TOPLAM		15	15

11. DERECE

Şoför	G.İ.H.	2	2
Hizmetli	Y.H.S.	2	2
Bekçi	Y.H.S.	1	1
Hizmetli	Y.H.S.	2	2
TOPLAM		7	7

12. DERECE

Şoför	G.İ.H.	6	6
Teknisyen Yardımcısı	Y.H.S.	2	2
Dağıtıcı	Y.H.S.	4	4
Bekçi	Y.H.S.	3	3
Hizmetli	Y.H.S.	1	1
Kaloriferci	Y.H.S.	2	2
TOPLAM		18	18
GENEL TOPLAM		327	327

2. DERECE

Sivil Savunma Uzmanı	G.İ.H.	1	1
Uzman	G.İ.H.	7	7
Uzman	T.H.S.	5	5
Müşavir Avukat	A.H.S.	3	3
Şube Müdürü (Uzman)	G.İ.H.	10	10
TOPLAM		26	26

3. DERECE

Uzman	G.İ.H.	15	15
Uzman	T.H.S.	5	5
Müşavir Avukat	A.H.S.	5	5
Şube Müdürü (Uzman)	G.İ.H.	13	13
TOPLAM		38	38

4. DERECE

Uzman	G.İ.H.	25	25
Uzman	T.H.S.	3	3
İstatistikçi	T.H.S.	1	1
TOPLAM		29	29

5. DERECE

Uzman	T.H.S.	7	7
-------	--------	---	---

Esas Sayısı : 1994/63
Karar Sayısı : 1994/60

Uzman	G.İ.H.	9	9
Şef	G.İ.H.	3	3
Memur	G.İ.H.	2	2
TOPLAM		21	21

6. DERECE

Uzman	G.İ.H.	10	10
Şef	G.İ.H.	2	2
Teknik Ressam	T.H.S	1	1
Memur	G.İ.H.	2	2
TOPLAM		15	15

7. DERECE

Uzman Yardımcısı	T.H.S	11	11
Uzman Yardımcısı	G.İ.H.	6	6
Ayniyat Saymanı	G.İ.H.	1	1
Şef	G.İ.H.	2	2
Memur	G.İ.H.	2	2
Santral Memuru	G.İ.H.	1	1
Bekçi	Y.H.S.	1	1
Hizmetli	Y.H.S.	5	5
TOPLAM		29	29

II SAYILI LİSTE

KURUMU : Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

TEŞKİLATI : Merkez

1 SAYILI CETVEL İHDAS EDİLEN KADROLARIN

UNVANI	SINIFI	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
1. DERECE			
Başkan	G.İ.H.	1	1
Başkan Yardımcısı	G.İ.H.	5	5

Esas Sayısı : 1994/63

Karar Sayısı : 1994/60

I. Hukuk Müşaviri	G.İ.H.	1	1
Proje Değerlendirme Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
Finansman ve Fon Yönetimi Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
İstihdam ve Sosyal Planlama Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
Madencilik ve Enerji Sektörü Özl. Uyg. Dai. Bşk.	G.İ.H.	1	1
Ulaştırma ve İletişim Sektörü Özl. Uyg. Dai. Bşk.	G.İ.H.	1	1
İmalat Sektörü Özl. Uyg. Dai. Bşk.	G.İ.H.	1	1
Ticaret ve Hizmet Sektörü Özl. Uyg. Dai. Bşk.	G.İ.H.	1	1
Tarım ve Gıda Sektörü Özelleştirme Uyg. Dai. Bşk.	G.İ.H.	1	1
İştirakler Yönetimi Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
Sermaye Piyasası İşlemleri Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
Danışmanlık Hizmetleri Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
İhale İşlemleri Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
İdari ve Mali İşler Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
Personel ve Eğitim Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
APK Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
Özelleştirme Sonrası Takip Dairesi Başkanı	G.İ.H.	1	1
Hukuk Müşaviri	G.İ.H.	3	3
Müşavir Avukat	A.H.S.	3	3
Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri	G.İ.H.	1	1
Müşavir	G.İ.H.	10	10
Daire Tabibi	S.H.S.	1	1
APK Uzmanı	G.İ.H.	6	6
Şube Müdürü (Uzman)	G.İ.H.	7	7
Uzman	G.İ.H.	5	5
Uzman	T.H.S.	5	5
Sivil Savunma Uzmanı	G.İ.H.	1	1
TOPLAM		65	65

12. DERECE

Dağıtıcı	Y.H.S.	1	1
Bekçi	Y.H.S.	1	1

Esas Sayısı : 1994/63
Karar Sayısı : 1994/60

Hizmetli	Y.H.S.	2	2
TOPLAM		4	4
GENEL TOPLAM		170	170

KURUMU: Başbakanlık Kamu Ortaklığı İdaresi Başkanlığı

TEŞKİLATI: Taşra

2 SAYILI CETVEL İPTAL EDİLEN KADROLARIN

UNVANI	SINIFI	SERBEST KADRO ADEDİ	TOPLAM
2. DERECE			
Müdür	G.İ.H.	1	1
Uzman	G.İ.H.	1	1
3. DERECE			
Uzman	G.İ.H.	2	2
4. DERECE			
Uzman	G.İ.H.	1	1
8. DERECE			
Uzman Yardımcısı	G.İ.H.	1	1
9. DERECE			
Uzman Yardımcısı	G.İ.H.	1	1
10. DERECE			
Memur	G.İ.H.	1	1
Daktilo	G.İ.H.	1	1
12. DERECE			
Şoför	G.İ.H.	1	1
Hizmetli	Y.H.S.	1	1
TOPLAM		11	11

ÖZELLEŞTİRME İDARESİ BAŞKANLIĞI

<u>BAŞKAN</u>	<u>BAŞKAN YARDIMCISI</u>	<u>ANA HİZMET BİRİMLERİ</u>
Başkan	Başkan Yardımcısı	Proje Değerlendirme Dai.Bşk.lığı
	Başkan Yardımcısı	Finansman ve Fon Yön.Dai.Bşk.lığı
	Başkan Yardımcısı	İstihdam ve Sosyal Planlama Dai.Bşk.lığı
	Başkan Yardımcısı	Madencilik ve Enerji Sektörü Özelleştirme Uygulamaları Daire Bşk.lığı
		Ulaştırma ve İletişim Sektörü Özelleştirme Uygulamaları Daire Başkanlığı
		İmalat Sektörü Özelleştirme Uygulamaları Daire Başkanlığı
		Ticaret ve Hizmet Sektörü Özelleştirme Uygulamaları Daire Başkanlığı
		Tarım ve Gıda Sektörü Özelleştirme Uygulamaları Daire Başkanlığı
		İştirakler Yönetimi Daire Başkanlığı
		Sermaye Piyasası İşlemleri Daire Bşk.lığı
		Danışmanlık Hizmetleri Daire Başkanlığı
		İhale İşlemleri Daire Başkanlığı
		Özelleştirme Sonrası Takip Daire Bşk.lığı

DANIŞMA BİRİMLERİ

Hukuk Müşavirliği
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

YARDIMCI BİRİMLER

İdari ve Mali İşler Dai. Bşk.
Personel ve Eğitim Dai. Bşk.lığı
Araştırma, Planlama, Koordinasyon Daire Bşk.
Savunma Uzmanlığı

B. Dayanılan Anayasa Kuralları:

İptal isteminin gerekçesinde dayanılan Anayasa kuralları şunlardır:

1. "MADDE 2.- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devletidir."

2. "MADDE 6.- Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir. Türk milleti, egemenliğini, Anayasa'nın koyduğu esaslara göre, yetkili eliyle kullanır.

Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz. Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasadan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz."

3. "MADDE 7.- Yasama yetkisi Türk milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindir. Bu yetki devredilemez."

4. "MADDE 8.- Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasa'ya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir."

5. "MADDE 10- Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasî düşünce, felsefî inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.

Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamaz.

Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar."

6. "MADDE 11.- Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır.

Kanunlar Anayasa'ya aykırı olamaz."

7. "MADDE 87.- Türkiye Büyük Millet Meclisinin görev ve yetkileri, kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek; Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek; bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası antlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, Anayasa'nın 14'üncü maddesindeki fiillerden dolayı hüküm giyenler hariç olmak üzere, genel ve özel af ilânına, mahkemelerce verilip kesinleşen ölüm cezalarının yerine getirilmesine karar vermek ve Anayasa'nın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri yerine getirmektir."

8. "MADDE 91.- Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak sıkıyönetim ve olağanüstü hâller saklı kalmak üzere. Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez.

Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin, amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir.

Bakanlar Kurulunun istifası, düşürülmesi veya yasama döneminin bitmesi, belli süre için verilmiş olan yetkinin sona ermesine sebep olmaz.

Kanun hükmünde kararnamenin, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından süre bitiminden önce onaylanması sırasında, yetkinin son bulunduğu veya süre bitimine kadar devam ettiği de belirtilir.

Sıkıyönetim ve olağanüstü hâllerde, Cumhurbaşkanının Başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunun kanun hükmünde kararnamaya çıkarmasına ilişkin hükümler saklıdır.

Kanun hükmünde kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. Ancak kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarih de gösterilebilir.

Kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisi ...

Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve genel kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür.

Yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnameler bu tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisince reddedilen kararnameler bu kararın Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihte, yürürlükten kalkar. Değiştirilerek kabul edilen kararnamelerin değiştirilmiş hükümleri, bu değişikliklerin Resmî Gazete’de yayımlandığı gün yürürlüğe girer."

9. "MADDE 123.- İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür ve kanunla düzenlenir.

İdarenin kuruluş ve görevleri, merkezden yönetim ve yerinden yönetim esaslarına dayanır.

Kamu tüzel kişiliği, ancak kanunla veya kanunun açıkça verdiği yetkiye dayanılarak kurulur."

10. "MADDE 128.- Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği aslî ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.

Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir.

Üst kademe yöneticilerinin yetiştirilme usul ve esasları, kanunla özel olarak düzenlenir."

11. "MADDE 138.- Hâkimler, görevlerinde bağımsızdırlar; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler.

Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz.

Görölmekte olan bir dava hakkında yasama meclisinde yargı yetkisinin kullanılması ile ilgili soru sorulamaz, görüşme yapılamaz veya herhangi bir beyanda bulunulamaz.

Yasama ve yürütme organları ile idare, mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu organlar ve idare, mahkeme kararlarını hiçbir suretle değiştiremez ve bunların yerine getirilmesini geciktiremez."

12. "MADDE 153.- Anayasa Mahkemesinin kararları kesindir. İptal kararları gerekçesi yazılmadan açıklanamaz.

Anayasa Mahkemesi bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin tamamını veya bir hükmünü iptal ederken, kanun koyucu gibi hareketle, yeni bir uygulamaya yol açacak biçimde hüküm tesis edemez.

Kanun, kanun hükmünde kararname veya Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü ya da bunların hükümleri, iptal kararlarının Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihte yürürlükten kalkar. Gereken hâllerde Anayasa Mahkemesi iptal hükmünün yürürlüğe gireceği tarihi ayrıca kararlaştırabilir. Bu tarih, kararın Resmî Gazete’de yayımlandığı günden başlayarak bir yılı geçemez.

İptal kararının yürürlüğe girişinin ertelendiği durumlarda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, iptal kararının ortaya çıkardığı hukukî boşluğu dolduracak kanun tasarı veya teklifini öncelikle görüşüp karara bağlar.

İptal kararları geriye yürümez.

Anayasa Mahkemesi kararları Resmî Gazete’de hemen yayımlanır ve yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını, gerçek ve tüzelkişileri bağlar."

13. "MADDE 161.- Devletin ve kamu İktisadî teşebbüsleri dışındaki kamu tüzel kişilerinin harcamaları, yıllık bütçelerle yapılır.

Malî yıl başlangıcı ile genel ve katma bütçelerin nasıl hazırlanacağı ve uygulanacağı kanunla belirlenir.

Kanun, kalkınma planları ile ilgili yatırımlar veya bir yıldan fazla sürecek iş ve hizmetler için özel süre ve usuller koyabilir.

Bütçe kanununa, bütçe ile ilgili hükümler dışında hiçbir hüküm konulamaz."

14. "MADDE 163.- Genel ve katma bütçelerle verilen ödenek, harcanabilecek miktarın sınırını gösterir. Harcanabilecek miktarın sınırının Bakanlar Kurulu kararıyla aşılabileceğine dair bütçelere hüküm konulamaz. Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemez. Cari yıl bütçesindeki ödenek artışını öngören değişiklik tasarılarında ve cari ve ileriki yıl bütçelerine malî yük getirecek nitelikteki kanun tasarı ve tekliflerinde, belirtilen giderleri karşılayabilecek malî kaynak gösterilmesi zorunludur."

III- İLK İNCELEME ve ESASIN İNCELENMESİ:

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü’nün 8. maddesi gereğince Yekta Güngör ÖZDEN, Güven DİNÇER, İhsan PEKEL, Selçuk TÜZÜN, Ahmet N. SEZER, Haşım KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER ve Lütfi F. TUNCCEL’in katılmalarıyla 21.7.1994 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, konunun özelliği nedeniyle başka hususlar üzerinde durulmaksızın işin esasına geçilerek incelemenin sürdürülmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

Yürürlüğü durdurma istemine ilişkin görüşleri de içeren işin esasına ilişkin rapor, dava dilekçesi ve ekleri, iptali istenilen Kanun Hükmünde Kararname kurallarıyla dayanan Anayasa kuralları, bunların gerekçeleri ve öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A- YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI İSTEMİ:

530 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kurallarından anlaşılabileceği gibi olası bir iptal kararının yürürlüğe girmesine kadar, KHK’nın uygulanması durumunda ileride giderilmesi güç ya da olanaksız durum ve zararlar doğabilecektir. Böylece verilebilecek bir iptal kararı belki de sonuçsuz kalacaktır.

Bu nedenle, davalının istemi doğrultusunda 530 sayılı Kanun Hükmünde Kararname’nin iptaline yönelik istem karara bağlanıp karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmasından doğabilecek ve ileride giderilmesi güç ve olanaksız durum ve zararları önlemek için KHK’nın yürürlüğünün durdurulmasına Esas 1994/63, Karar 1994/60-1 sayı ile karar verilmiştir.

Mustafa BUMİN ve Lütfi F. TUNCCEL bu düşüncelere katılmamışlardır.

B- ANAYASA’YA AYKIRILIK SORUNU:

1- Kanun Hükmünde Kararname Hakkında Genel Açıklama:

Kanun Hükmünde Kararname (KHK) Kurumu, 22.9.1971 günlü ve 1488 sayılı Yasa ile 1961 Anayasası'nın 64. maddesinde yapılan değişiklik sonucu hukukumuzda girmiştir. Bu değişikliğin gerekçesinde "Parlamentar rejimlerde, kanun yapmanın belli usullere uyulmak zorunluluğu sebebiyle zaman aldığı ve gecikmeler meydana getirdiği bir gerçektir. Değişen iktisadî ve sosyal şartların gereği olarak bazı hukuk kurallarının bu usuller dışında yürürlüğe konulabilmesi çağdaş devlet anlayışının tabii sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Anayasa'nın 5. maddesi hükmünün prensibini bozmamak ve herhâlde önceden yasama meclislerince esasları bir kanunla tespit olunan sınırlar içerisinde kalmak kaydıyla hükümete KHK'lar çıkarma yetkisinin verilmesi ve bu yetkiyi düzenleyen hükmün TBMM'nin genel olarak görev ve yetkilerini belirleyen 64. maddesine eklenmesi uygun görülmüştür." denilmektedir. KHK'lar, temelde 1961 Anayasası'ndan çok farklı olmamakla birlikte 1982 Anayasası'nda kimi yeniliklerle ve fakat benzer gerekçelerle 91. maddede düzenlenmiştir. Böylece hem yürütme organını güçlendirmek hem de değişen ekonomik ve sosyal konuların ortaya çıkardığı sorunlara ivedi çözümler bulmak amacına ulaşmak istenilmiştir.

Olağan dönemlerde çıkarılan KHK'ların mutlaka bir yetki yasasına dayanması zorunludur. Yetki Yasası'nın içeriği ve öğeleri de Anayasa'nın 91. maddesinde belirlenmiştir. 87. maddede ise Bakanlar Kuruluna "belli konularda" KHK çıkarma yetkisi vermek TBMM'nin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

Bakanlar Kurulunun belli bir konuda KHK çıkarabilmesi için öncelikle TBMM tarafından kendisine bu konuda yasa ile bir yetkinin verilmiş olması gerekir. Bakanlar Kurulu, bir yasa ile önceden yetkilendirilmedikçe, kendiliğinden KHK çıkartamaz. Yasa ile verilen yetkiye dayanarak çıkartılan KHK, yürürlükteki yasa hükümlerini kaldırabilmekte ve değiştirebilmekte, başka bir anlatımla yasanın hukuksal gücüne sahip bulunmaktadır. Yasama yetkisinin, "kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak" öğelerini içerdiği kuşkusuzdur. KHK, yürürlükteki yasa hükümlerini kaldırabilmekte ve değiştirebilmektedir.

Anayasa'da öngörüldüğü biçimi ile KHK'lar yapısal (organik-uzvi) bakımdan yürütme organı işlemi, işlevsel (fonksiyonel) yönden ise yasama işlemi niteliğindedirler. Ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi verdiği yetkiyi bir yasa ile her zaman geri alabileceği gibi kendisine sunulan KHK'ları aynen kabul etmek ya da reddetmek zorunda olmayıp dilediğinde değiştirerek de kabul edebilir. Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisinin verilmesi, yasayla düzenlemesi gereken konuların yasama alanından çıkarılıp yürütme organının düzenleme alanına sokulması sonucunu doğurmaz. Bu nedenle Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisinin verilmiş olması Anayasa'nın 7. maddesinde öngörülen "Yasama yetkisinin devredilmezliği" ilkesini ortadan kaldırmaz.

Bakanlar Kuruluna KHK çıkarılabilmesine yetki veren yasada yer alması zorunlu öğeler Anayasa'nın bu konuya ilişkin 91. maddesinin ikinci fıkrasında gösterilmiştir. Buna göre:

"Yetki kanunu, çıkarılacak kanun hükmünde kararnamenin amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılamayacağını gösterir. "Bundan anlaşılacağı gibi yetki yasası, yürürlüğe konulacak KHK'nın amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve bu süre içinde birden çok kararname yürürlüğe konulup konulamayacağını belirtmek zorundadır. Bakanlar Kuruluna verilen türevsel yetki, yasada öngörülen amaç, ilke, kapsam ve süre ile sınırlı bir yetkidir. O hâlde, yetki yasasında Anayasa'nın belirlediği öğelerin belli bir içeriğe kavuşturularak somutlaştırılması gerekir.

Bakanlar Kuruluna KHK çıkarma yetkisinin "belli konularda" verilebileceği 1961 Anayasası'nın 64. maddesinde açıkça belirtildiği hâlde, 1982 Anayasası'nın yetki yasasının sahip olması gereken öğelerini gösteren 91. maddesinde bu koşul yer almamaktadır. Ancak 1982

Anayasası'nın 87. maddesinde "... Bakanlar Kuruluna belli konularda Kanun Hükmünde Kararname çıkarma yetkisi vermek..." TBMM'nin görev ve yetkileri arasında sayılmış bulunmaktadır. Bu nedenle, 91. maddede "belli konularda" ifadesinin yer almaması bir noksanlık sayılamaz. Çünkü 87. maddede, Bakanlar Kuruluna verilecek KHK çıkarma yetkisinin ancak belli konularda olabileceği açıkça gösterilmektedir. Bu durumda, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna ancak belli konularda bu yetkiyi verebilir; her konuyu kapsayacak biçimde bir KHK çıkarma yetkisi veremez. KHK'nın konusunun yetki yasasında belirlenmesi zorunludur. Yetki, somutlaştırılmış ve belli bir konuda tanınmalıdır. Bakanlar Kuruluna sınırları belirsiz bir konuda KHK çıkarma yetkisi verilemez. KHK'nın konusu da yetki yasasında belirlenen çerçevenin dışına çıkamaz. KHK'nın yetki yasasında belirtilen amaç, kapsam ve ilkelere de uygun olması gerekir. Verilen yetkinin konusunun yasada gösterilmesi zorunluluğunun bu yasaya dayanılarak yürürlüğe konulan KHK'ların yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının hem yargısal hem de siyasal denetimlerinin yapılması yönünden çok büyük bir önemi vardır. Yetki Yasası'nın kapsamı dışında yürürlüğe konulan veya başka bir anlatımla yasanın öngörmediği bir konuda düzenleme yapan bir KHK'nın Anayasa'ya aykırı olacağı kuşkusuzdur.

Anayasa'da kimi konuların KHK'larla düzenlenmesi yasaklanmaktadır. 91. maddenin birinci fıkrasında "Türkiye Büyük Millet Meclisi, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir. Ancak, sıkıyönetim ve olağanüstü hâller saklı kalmak üzere, Anayasa'nın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümünde yer alan siyasî haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez." denilmektedir.

Buna göre, Anayasa'nın KHK'larla düzenlenemeyeceğini belirlediği konularda TBMM tarafından Bakanlar Kuruluna düzenlemede bulunması için bir yetki verilmesi de olanaksızdır. Verilen yetkinin konusunun belli olmasının, Anayasa'nın 91. maddesindeki "yetki verilemeyecek konular"ı da kapsayıp kapsamadığının incelenebilmesi yönünden de önemi büyüktür.

Bu nedenlerle. Bakanlar Kurulunun hangi konularda KHK çıkarabileceği Yetki Yasası'nda açıkça belirtmeli ve verilen yetki konu yönünden mutlaka belirgin olmalıdır. Anayasa'nın 91. maddesine göre Yetki Yasası'nda çıkarılacak KHK'nın "amacı", "kapsamı" ve "ilkeleri"nin de belirtilmesi gerekir. Amaç, Bakanlar Kurulunun kendisine verilen yetki ile neleri gerçekleştirmesinin istendiğini belirlediğinden yetki yasasında KHK'nın amacı da somut olarak açıklanmalıdır. KHK'nın amacı ve kapsamı da konusu gibi geniş içerikli her yöne çekilebilecek biçimde genel anlatımlarla gösterilmemeli; değişik yorumlamaya elverişli olmamalıdır. KHK'nın yetki yasasında gösterilen amaç ve kapsam doğrultusunda, verilen ilkelere uygun çıkarılıp çıkarılmadığının saptanması hem yargısal hem de siyasal denetim yönünden zorunludur. KHK, yasada gösterilen amacı dışında yürürlüğe konulmuşsa ya da yetkinin kapsamını aşıyorsa veya ilkelere uygun değilse bu durumu onu yetki yasasına ve dolayısıyla Anayasa'ya aykırı düşürür.

Anayasa'ya göre yetki yasasında, Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin süresinin de gösterilmesi zorunludur. Bu zorunluluk, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkilerini çok uzun bir süre yürütme organına vermekten alıkoymaktadır.

Yasada öngörülen sürenin bitiminden sonra çıkarılan KHK'nın Anayasa'ya aykırı düşeceği kuşkusuzdur. Ancak yetki süresi içerisinde çıkarılmış olan KHK'lar yasadaki sürenin bitiminden sonra da Türkiye Büyük Millet Meclisince onaylanmış olmasalar da geçerliliklerini korurlar.

Anayasa'nın 91. maddesinde ayrıca "Kanun hükmünde kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. Ancak kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarih de gösterilebilir.

Kararnameler, Resmî Gazete’de yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve genel kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür.

Yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnameler bu tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisince reddedilen kararnameler bu kararın Resmî Gazete’de yayımlandığı tarihte, yürürlükten kalkar. Değiştirilerek kabul edilen kararnamelerin değiştirilmiş hükümleri, bu değişikliklerin Resmî Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer." denilmektedir.

2- KHK'nin Yargısal Denetimi:

Anayasa'ya göre KHK'ler Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin denetimine bağlıdır. Anayasa'nın 91. maddesinde "Kararnameler, Resmî Gazete'de yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda öncelik ve ivedilikle görüşülür." denilmektedir. Öncelik ve ivedilik koşuluyla, yetki yasalarının gecikmeden çıkarılabilmesi ve çıkarıldıktan sonra da yürürlüğe konulan KHK'ların aynı biçimde Türkiye Büyük Millet Meclisinde karara bağlanması istenilmiştir.

Anayasa'da KHK'ların siyasal denetimi yanında yargısal denetimi de öngörülmüştür. KHK'lar, işlevsel (fonksiyonel) yönden yasama işlemi niteliğinde olduklarında bunların yargısal denetimlerinin yapılması görev ve yetkisi de Anayasa Mahkemesine verilmiştir. Anayasa'nın 148., 150., 151., 152. ve 153. maddeleri hükümlerine göre, KHK'ların Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunu Anayasa Mahkemesi denetler.

KHK'nın yargısal denetiminin söz konusu olduğunda KHK'nın dayandığı yetki yasasının öncelikle Anayasa'ya daha sonra da KHK'nın kendisinin hem yetki yasasına hem de Anayasa'ya uygunluğu sorunlarının çözülmesi gerekir. Her ne kadar Anayasa'nın 148. maddesinde KHK'ların yetki yasalarına uygunluğunun denetlemesinden değil yalnızca Anayasa'ya biçim ve esas bakımlarından uygunluğunun denetlenmesinden söz edilmekte ise de Anayasa'ya uygunluk denetiminin içerisine öncelikle KHK'nın yetki yasasına uygunluğunun denetimi girer. Çünkü Anayasa'da Bakanlar Kuruluna ancak yetki yasasında belirtilen sınırlar içerisinde KHK çıkarma yetkisi verilmiştir. Yetki yasası olmazsa (Anayasa mad. 121 dışında) KHK olamaz. Bu yetkinin dışına çıkılması KHK'yı Anayasa'ya aykırı duruma getirir. Böylece KHK'nın yetki yasasına aykırı olması Anayasa'ya aykırı olması ile özdeşleşir. Nitekim, 335 ve 347 sayılı KHK'lar dayandırıldıkları 3268, 3347 ve 3479 sayılı Yetki Yasalarının kapsamı dışında kalmaları nedeniyle; 493, 501, 502, 503, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521 ve 524 sayılı KHK'lar ise dayandıkları 3911 sayılı Yetki Yasası'nın iptali nedeniyle Anayasa'ya aykırı görülerek iptal edilmişlerdir.

Olağanüstü Hâl KHK'ları dayanaklarını doğrudan doğruya Anayasa'dan (mad. 121) alırlar. Bu tür KHK'ların bir yetki yasasına dayanması gerekli değildir. Buna karşın olağan KHK'ların bir yetki yasasına dayanmaları zorunludur. KHK'lar, yasa gücünü dayandıkları yetki yasasından alırlar. Bu nedenle KHK'lar ile dayandıkları yetki yasası arasında çok sıkı bir bağ vardır.

Yetki Yasası, KHK ve KHK'nın Türkiye Büyük Meclisi'nce aynen ya da değiştirilerek kabulü birbirinden bağımsız işlemler olmayıp Anayasa'da öngörülen bir sürecin değişik aşamalarıdır. KHK'nın yetki yasası ile olan bağı, KHK'yı aynen ya da değiştirilerek kabul eden yasa

ile kesilir. Bu yasa, KHK'yı kendi bünyesine alarak genel anlamda bir yasa niteliğine dönüştürür. Bu nedenle, KHK ile dayandığı yetki yasası arasındaki bağ KHK'nın aynen ya da değiştirilerek yasaya dönüşmesine kadar devam etmektedir. KHK, yasa gücünü, dayandığı yetki yasası ile konulan esaslara uygunluğu ve yetki yasasının da Anayasa'ya uygunluğu varsayıldığı için kazanmaktadır. Yetki yasasının Anayasa'ya aykırılığının saptanması ya da bu nedenle iptaline karar verilmesi durumunda, bu varsayım gerçekleşmediğinden, bu yasaya dayanılarak çıkartılan KHK Anayasal dayanaktan yoksun kalır. Bu durumda KHK, Anayasa'nın uygun gördüğü ölçünün ötesinde verilen bir yetkinin kullanılması sonucu çıkartılmış olması nedeniyle Anayasa'ya aykırılık oluşturur. KHK; yetki yasasına ve içeriği yönünden de Anayasa'ya aykırı bulunmasa bile dayandığı yetki yasası Anayasa'ya aykırı ise bu nedenle iptali gerekir.

KHK'nın Anayasa'ya uygun bir yetki yasasına dayanması geçerliliğin ön koşuludur. Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan veya dayandığı yetki yasası Anayasa'ya aykırı olan bir KHK'nın kuralları, içerikleri yönünden Anayasa'ya aykırılık oluşturmaları bile, Anayasa'ya uygunluğundan söz edilemez.

Öbür yönden, KHK'ların Anayasa'ya uygunluk denetimleri yasaların denetimlerinden farklıdır. Anayasa'nın 11. maddesinde; "Kanunlar Anayasa'ya aykırı olamaz." denilmektedir. Bu nedenle yasaların denetimde, onların yalnızca Anayasa kurallarına uygun olup olmadıkları saptanır. KHK'lar ise konu, amaç, kapsam ve ilkeleri yönünden hem dayandıkları yetki yasasına hem de Anayasa'ya uygun olmak zorundadırlar. Bu nedenlerle KHK kurallarının içerikler yönünden de Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılabilmesi için öncelikle ortada Anayasa'ya uygun bir yetki yasasının varlığı gerekir.

KHK'ların Anayasa'ya aykırılığı saptanmış ya da bu nedenle iptal edilmiş bir yetki yasasına uygun olup olmadığının incelenmesi ise denetimi anlamsız kalır. Çünkü Anayasa'ya aykırı bir yetki yasasına dayanılarak çıkartılan KHK'ların Anayasa'ya uygun görülmesi olanaksızdır.

Yetki yasasının iptalinin, bu yasaya dayanılarak çıkartılan KHK'lara etkisinin Anayasa'nın 153. maddesi çerçevesinde değerlendirilmesi uygun değildir. Çünkü Anayasa'nın 153. maddesindeki "İptal kararları geriye yürümez." kuralına dayanarak, yetki yasasının iptaline ilişkin kararın, Resmî Gazete'de yayımı gününe kadar çıkarılan KHK'ları etkilenmeyeceği biçiminde bir ilke de konulamaz.

Bütün bu nedenlerle dayandığı yetki yasasının Anayasa'ya aykırılığı saptanan ya da iptaline karar verilen KHK'ları, Anayasa'nın Başlangıç'ındaki "Hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasa'da gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı", 2. maddesindeki "Hukuk devleti" ilkeleriyle 6. maddesindeki "Hiç kimse veya organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz." kuralı ve KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91. maddesiyle bağdaştırılmaları olanaksızdır.

Bir yetki yasasına dayanmadan çıkartılan, yetki yasasının kapsamı dışında kalan, dayandığı yetki yasasının Anayasa'ya aykırılığı saptanan ya da Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptal edilen KHK'ların anayasal konumları birbirinden farksızdır. Böyle durumlarda KHK'lar anayasal dayanaktan yoksun bulunduklarından içerikleri Anayasa'ya aykırı bulunmasa bile dava açıldığında iptalleri gerekir.

3- 530 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Anayasa'ya Aykırılığı Sorunu:

Dava konusu edilen 530 sayılı Kanun Hükmünde Kararname 5.5.1994 gün ve 3987 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkartılmıştır. KHK'nın dayandığı 3987 sayılı Yetki Yasası ise Anayasa

Esas Sayısı : 1994/63
Karar Sayısı : 1994/60

Mahkemesinin 7.7.1994 gün ve Esas 1994/49, Karar 1994/45-2 sayılı kararıyla iptal edilmiştir. Böylece, 530 sayılı KHK anayasal dayanaktan yoksun kalmıştır.

KHK'ların yargısal denetimi bölümünde açıklanan nedenlerle Anayasa'ya aykırı görülerek iptal edilen 3987 sayılı Yetki Yasası'na dayanılarak çıkarılmış bulunan 530 sayılı KHK'nın Anayasa'nın Başlangıç'ında yer alan egemenliği "Millet adına kullanmağa yetkili kılınan hiçbir kişi ve kuruluşun, bu Anayasa'da gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeni dışına çıkamayacağı", 2. maddesindeki "hukuk devleti", 6. maddesindeki "Hiçbir kimse veya organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisi kullanamaz." ilkeleriyle, KHK çıkarma yetkisine ilişkin 91. maddesine aykırıdır. Bu gerekçe karşısında dava dilekçesinde ileri sürülen diğer aykırılık nedenleri üzerinde durulmaksızın KHK'nın iptali gerekir.

Haşim KILIÇ ve Sacit ADALI bu görüşe katılmamışlardır.

IV- SONUÇ:

30.5.1994 günlü, 530 sayılı "Tasarrufların Teşviki ve Kamu Yatırımlarının Hızlandırılması Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin, dayanağını oluşturan 5.5.1994 günlü, 3987 sayılı Yetki Yasası'nın Anayasa Mahkemesi'nin 7.7.1994 günlü, Esas 1994/49, Karar 1994/45—2 sayılı kararıyla iptal edilmesi nedeniyle Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, Haşim KILIÇ ile Sacit ADALI'nın "Kararnamenin dayanağını oluşturan Yetki Yasası'nın iptali, önceden çıkarılmış kararnamenin iptal gerekçesi olamayacağı" yolundaki karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA,

21.7.1994 gününde karar verildi.

Başkan
Yekta Güngör ÖZDEN

Başkan vekili
Güven DİNÇER

Üye
İhsan PEKEL

Üye
Selçuk TÜZÜN

Üye
Ahmet N. SEZER

Üye
Haşim KILIÇ

Üye
Yalçın ACARGÜN

Üye
Mustafa BUMİN

Üye
Sacit ADALI

Üye
Ali HÜNER

Üye
Lütfi F. TUNCEL

KARŞIOY GEREKÇESİ

Çoğunluk gerekçesinde özetle; 3987 sayılı Yetki Yasası iptal edilmiş olduğundan buna dayanılarak çıkarılmış KHK'larında yasal dayanağı kalmayacağından esasın incelenmesine geçmeden iptali gerekir denilmektedir.

Dava konusu KHK'nın esasına geçilerek Anayasal denetimi yapılmalı idi. Salt "yasal dayanağı kalmadığı gerekçesinden" hareketle esasa geçmeden Anayasa'ya aykırı görüp iptal etmek mümkün değildir.

KHK'lar Anayasa'nın 91. maddesi gereğince yetki yasasında belirtilen çerçeve içinde çıkarılabilir. Yani KHK'yı çıkarma yetkisi bu yasa ile verilir. KHK'nın çıktığı tarihte yetki yasası yürürlükte olduğuna, yani buna dayanarak çıkarıldığına göre "Yasal dayanaktan yoksundur." demek hukuka uygun düşmez. KHK hukuk alemine çıktığı tarihte yetki yasası var mıdır, yok mudur buna bakılmalıdır. Yetki Yasası, KHK'ya bu hayatiyeti verdikten sonra onun yürürlükten kaldırılması, süresinin sona ermesi KHK'nın yasal dayanaktan yoksun kaldığı anlamına gelemmez.

Aynı durum Yetki Yasası'nın Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilmesi hâlinde de devam eder. "Dayanak" yönünden, bir yasanın yürürlükten kaldırılması, süresinin sona ermesi ya da iptal edilmesi arasında hiçbir fark yoktur. Bu üç hâlde de sonuçta yasa varmışçasına hukukî tasarrufta bulunulamaz. Ama yasa sona ermeden evvel doğan hukukî neticeler hayattadır ve varlığını devam ettirirler.

Ancak bu yasalara dayanılarak yapılan tasarruflar hakkında hukuka aykırılık gerekçesi ile dava açılmışsa yasal dayanak yönünden değil, esastan inceleme yapılarak varsa aykırılık iptal edilir.

Yetki Yasası esastan Anayasaya aykırı bulunarak iptal edilmiştir. Konusu, amacı, kapsamı ve ilkeleri yönünden tespit edilen anayasal aykırılıklar ilgili KHK'ları da mutlaka etkiler. Yetki Yasası'nın belirtilen unsurlarındaki bu aykırılıklar KHK'lara intikal eder. Ama bu aykırılık "Yasal Dayanak" gibi şekli değil esasa ilişkin bir aykırılıktır. Bu da ancak KHK'nın esasına geçilerek yapılacak bir inceleme sonunda tespit edilebilir.

Yetki Yasası'nın iptali nedeniyle KHK'nın yasal dayanağının kalmadığını söylemek, iptal kararının etkisini KHK'nın hukuk alanına çıktığı tarihe kadar çekmek anlamını taşır. Böyle bir anlayışa Anayasa'nın 153. maddesindeki iptal kararlarının geriye yürüyemeyeceği ilkesi izin vermez.

Bu nedenle KHK'nın esasının incelenmesine geçmeden sadece "Yasal Dayanaktan Yoksun Kalması" sebebine dayalı bir Anayasa'ya aykırılık gerekçesine katılmıyoruz.

Üye
Haşim KILIÇ

Üye
Sacit ADALI